

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PART HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Helyben.		Elofizetési arak:		Vidékre küldve:	
Egy évre	10 kor.	— fill.	Egy évre	16 kor.	— fill.
Fél évre	5	—	Fél évre	8	—
Negyed évre	2	30.	Negyed évre	4	—
Egy óra	—	—	Egy óra	1	70
		Egyesszám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **IFJ. MORICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat hasabos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

Kereskedők és iparosok.

I.

(Ajánlva az Igazságügy miniszter úr szives figyelmébe.)

E czímen vezércikket közölt lapunk egy ismeretlen tollból 1902. évi november hó 1-én kelt 211. számában. A cikkirótulajdonképeni intenczióját az képe i, hogy kimutassa és meggyőzően esetelje a kereskedelmi és iparkamarák külön érdekeit, külön hivatását, rendeltetését; sokszor egymással éppen ellentétes célját és törekvését. Ebből folyólag aztán az iparkamaráknak a kereskedelmi kamarától való különválását külön szervezését, mint közszükségességet tüntette fel a szerző. Ezen eszme életrevalóságát s megvalósításának szükségességét azonban a többek közt egy törvényhozásilag fogantatandó s felette nagy horderejű intézkedéssel t. u. i. kereskedelmi perekben a bírói illetékeseknek a kereskedők sérelmére irányuló szigorításával iparkodik megindokolni. Ebben én szerző felfogását nem oszthatom, nem helyeselhetem. Erről akarok éppen ezuttal néhány szó észrevételt tenni.

Nem tartanám sem szerencsének, sem hazai iparunk és kereskedelmünk érdekében állónak, de legkevésbé az egészséges szellemű igazság szolgáltatás követelményeivel összeegyeztethe-

tőnek azt, ha az igazságügyminiszter az új polgári perrendtartási javaslatból kiküszöbölné a régi perrendtartás azon intézkedését, mely szerint a könyvkivonatokon alapuló — (40 koronát meghaladó?) — követelések a felperes illetékes bíróságánál peresíthetők, tekintet nélkül az alperes lakhelyére. A törvénynek ezen bírói illetékességet szabályozó rendelkezését épen a hazai kereskedők és iparosok helyesen felfogott érdekében kell belevenni az új polgári perrendtartásba is.

Ez a törvényes rendelkezés egyáltalában nem privilégium a kereskedők és az iparosok részére; hanem ez a törvényes rendelkezés, egyéb bírói illetékesség tárgyában rendelkező törvényszakaszok szellemének és intencziójának, természetes és correct analogia útján való kiterjesztése a hiteles könyvkivonatokon alapuló követelések beperesítése eseteire.

A törvény nevezetesen azt rendel, hogy „A szerződés teljesítése és érvénytelenítése valamint a teljesítés elmulasztásából eredhető kártérítés iránti perek azon bíróság előtt is indíthatók, melyek területén a szerződés létrejött vagy a dolog természete avagy törvény szerint teljesítendő.“

A kereskedők és iparosok ha valami árut vagy iparterméket eladnak, az eladásra vonatkozólag szerződést kötnek a vevővel. Ez a szerződés tu-

lajdonképen az illető eladó kereskedő czégnél vagy iparos áruló helyiségében perfectuáltatik azáltal, hogy onnan a megvett dolgot a vevő részére kiszolgálják vagy rendeltetési helyére elküldik. E szerint a szerződés létrejöttének helye 100 eset közül 99 esetben a kereskedő czége avagy az iparos áruló helyisége. Ugyanezen hely tekinthető a szerződés teljesítésének helyül is, mert a dolgok kiszolgáltatásának innen kell történni s a vételár kifizetését is közvetlenül vagy közvetve itt kell teljesíteni.

De ha erre nézve soha törvény vagy jogszokás nem lett volna és ma sem lenne —: a kereskedelem és ipar érdeke ezt a józan észből folyó intézkedést akkor is megkövetelné.

Hazai kereskedőinket és iparosainkat százezrekkel, sőt milliókkal rövidíti meg évenként a sommás eljárásról szóló törvény 2. §-ának azon erőszakos ferde irányu alkalmazása, mely szerint a kereskedők és iparosok könyvkivonati és számlaköveteléseit ha 40 korona összeget meg nem haladnak, szabályszerűen csakis az adós személyes községi bírósága előtt peresíthetők be. Ezen a magyar kereskedők és iparosok sérelmére agyonferdített, kellően meg nem indokolható törvényes gyakorlaton, mit sem enyhít a „fizetési meghagyásokról szóló 1893. évi XIX. t. cikk — alperest dédelgető, perrend-

Bai Ferencz.

(1552.)

Ali basa, török basa
 Vivja Eger várát,
 Egyre rontja, egyre bontja
 Tornyait, bástyáját.
 Kopik a fal, vasgolyókkal
 Letépi az ágyu,
 Busan nézi Dobó vitéz
 Vára piaczáru.

„Jó emberem, Bai Ferencz,
 Mondja elbusulva,
 „Koporsónk lesz Eger vára
 Rövid idő múlva,
 Ali pasa sok ágyuja
 Tüzet hány a várra,
 Ez lesz a mi veszedelmünk
 Talán nem sokára.

Végy azért te, végy magadhoz
 Tarsakat s eredj ki,
 — Ég segélyen — a sok gyilkos
 Ágyut tönkretenni.“
 Nem mondatta ezt magának

Bai Ferencz kétszer,
 „Parancsodra kapitányom,
 Megteszem az éjjel.“

Vár tövénél sötét éjjel
 Kis csapatot fed be,
 A fekete borulatban
 Ellopózik messze.
 Közel már a török sáncza,
 Ágyuja sötétlik,
 Sáncz tövében hosszú sorban
 Nyujtózodva végig.

Hajrá magyar itt az ágyuk!
 A parancsszó harsog;
 Felriasztva a pogányság
 Kezd védeni harcztot.
 Küzdők raja, fegyver zaja
 Kavargó, tompán zug,
 Nem hagytak ott a bajnokok
 Épen török ágyut.

Összetörve, sánczgödörbe
 Csonkán behányták.
 Visszaferdult Bai Ferencz
 S vele a magyarság.

Üdvriadal, győzelmi dal
 Fogadta a várban;
 Török vezér átka dörgött
 Utána hiában . . .

Ali basa, Ambád basa
 Haragra gyulának,
 Vitéz néppel, érrős néppel
 Rohantak a várnak.
 Törpe a fal, ámde a kar,
 A ki védi bator,
 Még erőt kap ellensége
 Tömérdek számától.

„Ágyuimat ki megrontá,
 Élve, halva kézre!
 Fényes arany, mázsa arany
 A jutalom érte!“ —
 Ott a bajnok, kardja villog
 Sűrű viadalba,
 Hozzá férne száz pogány, de
 Vissza fordul halva.

A magyarok istenének
 Haragja viv ottan
 Eger vára falánál, —

tartási illuziója, mely az összes eddigi perrendtartási törvények közt legkevésbé sikerült alkotása a magyar törvényhozásnak.

A magyar kereskedelem és ipar jövőjére és fejlődésére bénítólag hatna tehát, hogy ha a hiteles könyvekben szabályszerűen feljegyzett követelések csakis az alperes mindenkor személyes birósága előtt lennének peresíthetők, — nem pedig a hitelezők és hitelező cégek illetékes birósága előtt is.

Legújabb törvényeink valóságos cultuszt csináltak már a bünösök delgetéséből és az alperesek oltalmazásából.

Nem lenne értelme hogy ezt az ugyis annyira tulhajtott törvénykezési balfogást a legújabb törvényhozás épen a magyar kereskedelem és ipar megrottására kövesse el — s kiszolgáltatassa a magyar kereskedőt és iparost az alperesek, illetve a hitelbe vásárlók kénye-kedvének.

Mintha bizony nem elég csapás lenne az a gonosz aknamunka és örökös roszindulatu ortvadás, melyet osztrák részről a magyar kereskedelem és ipar tönkretételére évszázadok óta — megtorlás nélkül — szabadon üznek!?

Dr. Király Péter.

Darányi a népért.

Soha még ebben a vérbeli mezőgazdasorszámban földmívelési kormány oly helyes érzéket, kiváló tapintatosságot, sőt bátran állíthatom: páratlan szakismeretet nem tanusított, mint ő mélt. Darányi földmívelési miniszter ur Nem akarom az ő helyes alkotásainak végtelen sorozatát feltárni, elég ha általánosságban kimondom, miszerint amellet, hogy magasabb tökélyre emelte a mezőgazdaság minden ágát, soha egy pillanatot sem mulasztott el a munkás nép javára kihasználni.

Fut a török onnan
Meg nem állná semmi szóra
A vert pogány tabor,
Biztatóra, unszolóra, —
Szalad a csatából.

Török vezér fölszedeti
Szép, aranyos sátrát,
Szégyenkezve, nagy sietve
Takarodik hátrább,
Nem jó Eger közelébe . . .
Hej, csak ágyu volna! . . .
Ott maradtak összezuzva,
Szanaszéjjel szórva. —

Benn a várban vigalomzaj
Felesapong az égre.
Néha-néha belekurjant
Futó had fülébe.
Hej sokáig viseli az
A magyar kard élet,
Véres feje, véres háta
Elviszi a nagyvilágba
Hírét, dicsőségét!

Harangi József.

Alkotásaiból kitünik, hogy benne a föld szeretetét csak az azt munkáló erő és nép szeretete mulja fölül. Jól tudja azt, hogy bármit, sőt mindent, a föld csak testben és szellemben ép és megelégedett mező munkások által termelhet; ezen osztály érdekében ő minden más szaktársait megelőzve oly reformokon dolgozott, melyek ha érvényesülhetnek mérhetetlen társadalmi átalakulást eredményezhetnek. Mig mások az alsóbb néprétegek nyomoráról, kivándorlásáról stb. anketeznek, (banketeznek) hogy végre a jótékonysságnak alalmazsakenyerevel próbálják azt leküzdeni, ő a munkás emberbe erőt és önbizalmat, munkakedvet kivan önteni, abból a helyes elvből indulván ki, hogy mig az alalmazsna testben és lélekben elnyomorit addig az egészséges munka erősít; nemesít. önértetessé teszi az embert.

Innen van, hogy mig egyrészt minden módot és alkalmat megragad, hogy a népnek munkát, természetes hajlamának megfelelő munkakört biztosítson; addig másrésztől hatalmas társadalmi politikai és humánus intézményekkel védelmére is kél a munkásnak.

Igy aztán a munkás látva és tapasztalva a gondos kézzel minden veszélyek ellen fedett állását, csak annál buzgóbb, annál odaadóbb és annál állandóbb művelője lesz a földnek s eredményt érve büszke önértettel vallja majdan idővel magát annak a haza szakmányosának, (ha már a haza napszamosai masok lettek.)

Nehogy hosszas legyen, áttérek tulajdonképeni célomra, a földmívelési miniszter legújabb alkotása „az országos gazdasági munkás és cseléd segély pénztár“ ismertetésére.

Helyes érzéssel, mint fent vázoltam, felismerve ez osztálynál minden baj eredetét, a munkaképtelenséggel jelentkező nyomorban; erre kívánt irt adni ez intézményben.

Jól tudja azt mindenki, hogy a szegény munkás mig dolgozni tud és munkája akad arányilag boldog és megelégedett életet él, csak ha valamelyes véletlen ágyhoz szegzi avagy rövidebb hosszabb időre munkára képtelenné teszi köszönt be kis szerény lakába a nyomor és vele az elégedetlenség minden szálnalmas következményeivel.

Amaz intézmény van hivatva a munkás embert és családját ettől megóvni, részére ama szomorú esetekben biztos megélhetést nyújtani. E célra alakítatván az „Országos gazdasági munkás és cselédsegélypénztár“, igen természetes, hogy a kormány által nyújtott 150.000 korona évi segély mellett némi igazán csekély díjjal is kell a tagoktól szedni addig, mig munkában vannak, keresetük van.

E díjak oly csekélyek, hogy nemcsak a nyújtott kedvezményekkel nincsenek arányban, hanem ama biztonság mellett is, melyet az állam felügyelete és jótállása nyújt: alig említésre méltó hányadát képezi a napi keresetnek, mint alább kimutatom.

A pénztár tagjai a pártoló, alapító és rendkívüli tagokon kívül, mert ilyenek is lehetnek 4 csoportra osztatnak fizetéseik és ebből folyó járulékaik arányában:

1 csoport. Ennek tagjai fizetnek

évi	10 K. 40 fill.
heti	— — 20 „
napi	— — 3 „

Ezért már 10 évi tagság után, ha bármely okból munka képtelenné válnak, havi 10 kor. segélyt kapnak életfogytig.

Ha meghal a tag és halálát nem baleset okozta:

5 évi tagság után	200 k.
10 „ „ „	250 „
15 „ „ „	270 „

és 100 korona temetési költséget kap a család. 65 életévében 100 k. segélyezésben részesül minden körülmények között, de munkaképtelenség esetén a havi 10 koronákat is megkapja azon felül.

2. csoport tagjai

évi díjja	5 k. 72 fill.
heti „	— 11 „
napi nem egészen	1 1/2 „

Ezért a tag ha 10 év után bármily okból munkaképtelenné válik, havi 5 k. segélyt és ha meghal és halálát nem baleset okozta is, családja

5 évi tagság után	100 kor.
10 „ „ „	125 „
15 „ „ „	135 „

segélyt és 50 korona temetési költséget kap.

Ha baleset eri, ugy ingyenes gyógykezelést és 60 napig 1 k. 60 fill. napi segélyt, a 60 napon tul pedig mig munkaképtelensége tart, havi 10 koronát.

Ha halálát baleset okozta, hozzátartozói egyszer és mindenkorra 400 korona segélyt és 100 korona temetési költséget kapnak.

3. csoport tagjainak

évi díjja	2 kor. 60 fill.
heti „	— — 5 „
napi nem egészen	1 „

mely összegért azonban az illető csupán halála esetére biztosít családjának bizonyos összeget, mely a tagság éveinek száma arányában 60—200 koronáig emelkedik.

A 4 csoport

Évi díja	5 K. 20 fillér.
heti „	— „ 10 „
napi „	— „ 1 1/2 „

Mely összegért az illető tag vagy a maga, vagy a hozzátartozói részére bizonyos évek eltöltése utánra biztosítja a segélyt.

E segély nagysága a szerint változik, hogy hány év elteltére akarja a segélyt biztosítani

így 10 év elteltével	65 korona
11 „ „	75 „
12 „ „	80 „
13 „ „	90 „
14 „ „	100 „
15 „ „	110 „
16 „ „	120 „
17 „ „	120 „
18 „ „	140 „
19 „ „	150 „
20 „ „	160 „

E 4 csoporton kívül azonban lehetnek ez intézménynek rendkívüli tagjai, a kik évi 1 korona tagsági díjért pusztán balesetnél és baleset következtében előallott rokkantság avagy halál esetében kapnak segélyt. És pedig gyógykezelést és 60 napig napi 1 K. 60 fillér segélyt, azontul pedig havi 10 koronát. Halalesetén egyszerre 400 K. segélyt és 100 korona temetési költséget.

Ezekkel a feltételekkel alapító tagjai lehetnek a pénztárnak minden földbirtokos, haszonbérelő, gazdalkodó, gazdasági tisztviselő és gazdasági alkalmazott, továbbá mezőgazdasági munkások, erdei és földmunkások napszamosok, szakmányosok, halászok, ker, tések, mezőőrök, vadőrök, vinczellérek, windenféle gazdasági cselédek, mint béresek, kocsisok, lovasok, hónaposok, kanászok, tehenészek, bojtárok, csikósok, gulyások pásztorok, belső cselédek, ha mellesleg a tehen, kert, baromfi körül is foglalatalkodnak.

Ez intézmény nem kötelező senkire nézve, hanem mindenkinék tetszésére van bízva, kiván-e annak áldásaiban részesülni.

Éppen ez okból szükséges, hogy mindengazda megismerje és a cselédeivel megismertesse azt,

mert csak így remélhető, hogy e nemes emberbaráti intézmény nagy jelentőségű társadalmi és közgazdasági hivatásának megfelelően. A jólelkű nemes gondolkzása gazdaközönség kezébe van letéve ez intézménynek a sorsa, annak a magyar gazdának a kezébe, akiről tudva van, hogy még a jó házi állatját, lovát, üszőjét, barmát, sőt kutyáját is mennyire szereti, dédelgeti.

Tudja meg a gazdaközönség, hogy midőn cselédeit ez intézmény tagjai sorába iktatja, biztos alapját veti meg egy szebb és jobb jövőnek, mert ismét jó és megbízható hű cselédséget fog nevelni magának, melynek hiányát manapság annyira fájtalja.

De nem csak hű és odaadó állandó lesz az a cseléd, ha jövőjét biztosítva látja agg korára, hanem elesik ama sokszor igen terhes feladata is a gazdának, hogy a kívülről, elaggottakról esetleg gondoskodnia kelljen, midőn munkára képtelenek lesznek.

Egyszerre végét veti ez az intézmény a baleset, vagy betegség által letört munkások elzüllesztésének is, módjukban állván magukat gyógykezeltetni és betegségük alatt családjukat is fentartani.

Miután mindezeket itt megírtam, a gazdaközönséghez fordulok, kérve ismételjek meg behatóan ez intézménnyel; mert én akkor nyugodtan rábízom mindég helyes és találó ítéletükre ez ügyet: tudom és vallom, hogy ők lesznek e érem a legbuzgóbb apostolai a fölgmivelési kormány eszméinek.

Dr. Burger Péter.

A községi jegyzők ügy- nökösködése.

(Egy törvénytörő miniszteri rendelet.)

Egy szinte hihetetlen belügyminiszteri rendeletre hívja fel figyelmünket a Magyar Közigazgatás. Ez a rendelet a Belügyi Közlöny legutóbbi számában jelent meg 109.361-1902 szám alatt, valamenyi vármegyei főispánhoz intézve s szövege szerint a következő:

„Köztudomásu, hogy az ő császári és királyi felségének legfelső elhatározása alapján rendezett állami sorsjáték jövedelméből jótékony és közhasznú egyesületek és intézetek segélyeztetnek s így tekintve ezen sorsjáték emberbaráti és közérdekű célját igen kívánatos, hogy eme sorsjegyekből minél több értékesítsék és hogy a sorsjátéknak mentül nagyobb eredménye legyen. Ennek azonban az utóbbi időben éppen az ellenkezőjét lehet tapasztalni és feltűnt, hogy a községi jegyzők ezen állami sorsjáték sorsjegyeinek eladása körül nem járnak el a kellő buzgalommal, mely körülmény arra indította a pénzügyminiszter urat, hogy az államsorsjáték ügyét figyelemre ajánlja. Tekintve azon tetemes pénzbeli segélyt, melyben hazai jótékony és közhasznú intézményeink ezen állami sorsjáték jövedelméből évente részesülnek, ismételten felhívom méltóságodat, hogy saját hatáskörében odahatni sziveskedjék, miképp ama községi jegyzők, kiknek ezen jótékony célú sorsjegyek küldetnek, az eddig tapasztalt közömbösség helyett azok eladásával nagyobb buzgalommal foglalkozzanak s azokból minél többet eladni igyekezzenek. És miután s monarchia másik államában hasonló elvek

alján rendezett állami sorsjáték sorsjegyeinek eladása körül a két állam között a kölcsönösség minden tekintetben fennáll, arra is kérem méltóságodat, hogy arra is hatni sziveskedjék, hogy a jegyzők az osztrák állami sorsjáték sorsjegyeinek eladása körül szintén kellő buzgalommal járjanak el. Együttal megjegyzem, hogy az eladott sorsjegyek után darabonként megállapított 86 fillér eladási jutalék az elárusító közeget illeti.” (109,362 1902. A. M. sz.)

A belügyminiszteri rendelet provizó fejeben egyenesen sorsjegyégeni tevékenységre szorítja a községi jegyzőket, még pedig egyszerre magyar állami és osztrák állami sorsjáték érdekében s valósággal es, és kir. közös ügynökökké formál a át e magyar közigazgatási szerveket. Miniszteri rendelettel közhivatali szervek törvényben megállapított hatásköre nem módosítható. Ez az elv alkotmánybiztosíték, a nemzet fontos védelmi eszköze a kormány tulkapásai ellen. A községi jegyzők hatáskörét törvények szabályozzák s természetes, hogy e hatáskörbe sorsjegyek elárusítása nem tartozik.

Szell Kálmán rendelete tehát törvénybe ütköző és alkotmánytörő rendelkezés, amely míg egyrészt nem atallja a községi jegyzők hivatali tekintélyét a nép játékszenvedélyének kizsákmányolására felhasználni, másrészt nem retten vissza attól sem, hogy ily ügynöki tevékenység kikenyszerítésével csorbát üssön a jegyzők köztisztviselői tekintélyén. Mert az bizonyos, hogy az ilyen sorsjegy-ügynökösködés a hivatali tekintélyt nem növelheti.

Növeli a belügyminiszter rendeletének törvényteleneséget az a körülmény, hogy a jegyzőket nemcsak magyar, hanem ráadásul még osztrák sorsjegyeknek a buzgó árusítására is kötelezi. A jótékony állami sorsjáték eddig külön ügye volt a magyar és külön ügye az osztrák államnak, ezzel a rendelkezéssel a közös ügyek sorsára illeszti bele a belügyminiszter s megteremti az új közönség közös szerveit is a magyar községi jegyzőkben. Ezt a törvénytelen miniszteri tulkapást bővebben fejtegetni fölösleges.

Nem az ellen szólunk mi, hogy a jegyzők jótékony sorsjegyeket adhassanak el. Sajnos, van hazánkban jegyzői állás, amely rászorul erre a mellékjövedelemre. Más dolog azonban megengedni az ilyen jövedelemszerzést és más elrendelni a sorsjegyekkel való ügynökösködést. A főispánok a belügyminiszteri rendelet értelmében gondoskodni fognak róla, hogy a belügyminiszter egy év múlva megelégedését fejezhesse ki a községi jegyzők sorsjegyarulási buzgóságá fölött. Hogy ez meg ne történhessék, a jegyzőtisztviselés törvényes hatáskörének épsége és a jegyzői hivatalos tekintély megvédése érdekében a törvényhozásnak kötelessége szava egész súlyával közbelépnie s a belügyminisztert felelősségre vonván, törvénybe és alkotmányba ütköző képtelen rendelete visszavonására kényszeríteni.

A műpártoló-egylet választmányi ülése.

A műpártoló egyesület választmánya tegnap délután 6 órakor ülést tartott a város háza nagytermében P u k y Gyula főis-

pán, az egyesület elnökének vezetésével. — Az ülésen a novemberi 19-iki képkiallítás előkészítését beszélték meg. Ez a gyűlés elarulta, hogy a november 19-iki tárlatnyitást jelbntősebb kultur-esemény lesz, a mint azt előbb gondolni lehetett. Részt vesznek azon a fővárosból is többen s Debreczen társadalmi impozáns módon fog azon részt venni.

A gyűlés lefolyásáról tudozítónk az alábbiakat jelenti.

A gyűlést 6 órakor nyitotta meg Puky Gyula főispán. Jelen voltak azon: Simonffy Imre polgármester, Csikos Sándor dr. az egylet alelnökei. Tüdös Kálmán dr. Tüdös János dr. Roncsik Lajos, Magoss György dr. Sárváry Lőrincz, Kemény Mór dr. Komlóssy Arthur, Löfkovics Arthur, dr. Dóczy Emil, dr. Szücs Géza. Bakoss Tibor, Rajzó Miklós, Mihalovics Jenő, Pálffy Jozsef.

Puky Gyula főispán a gyűlést este hat órakor nyitotta meg. Meleg hangon üdvözölte a megjelent választmányi tagokat, aztán rátértek a napirendre.

(A kiállítás megnyitása.)

A kiállítás november 19-én este hat órakor nyílik meg. A termék már öt órakor nyitva állanak a közönség számára. Hat órakor pontban megjelenik a nagyteremben Puky Gyula főispán és rövid üdvözlő beszéddel megnyitja a tárlatot. — A főispán beszéde után a közönség sétát tesz a tárlaton és ezzel a megnyitás aktusa befejezést nyer. A közönség számára a tárlat már az első napon az esti órákig nyitva lesz.

(Előkészületek.)

A tárlatra szánt képek november 16-án érkeznek meg a fővárosból. Ezeket Bakos Tibor főiskolai tanár fogja átvenni. — Ő vezeti a képek elhelyezésének nehéz és sok izlést igénylő munkáját, a kiállítást a város háza nagytermében és könyvtártermében helyezik el. Az állványok felállítását már 16-án fogják eszközölni. A képek címét és árát külön feliratok fogják jelezni.

(Társasvacsora.)

A kiállítás megnyitása után este az Angol királynő kisebbik termében társasvacsora lesz, a melyet egyelőre 50-60 személyre terveznek. A társasvacsora rendezésével Magoss György dr. Dóczy Emil dr. és Bakos Tibor lettek megbízva. A három választmányi tag aláírási ívek után fogja felhívni a bankettre a közönség figyelmét. Étkezés tervszerint a la carte fog történni.

(A Löfkovits gyűjtemény kiállítása.)

A képtárlattal együtt nyílik meg az a szép gyűjtemény nyilvános kiállítása is, a melyet Löfkovits Arthur ékszerész ajándékozott a városnak. Szépművészeti muzeumunk emez alapja a főjegyző hivatalos szobájában lesz kiállítva, a hol pénz- fegyver és régi érmek ezuttal először kerülnek nyilvánosságra. A Löfkovits gyűjtemény örökségéről maga Löfkovits fog gondoskodni, e míg a képkiallításn az öreg honvédek fognak öröködni. A képkiallítás belépő díjja köznapi 40 fil. vasárnap 60 fil. lesz.

A kiállítás előkészítő munkáját különben az a bizottság fogja végezni, a melyet

Michelstädter Utóda

== Kizárólag czipő raktár. Bevészt szabott árak. ==

Debreczen, Piacz-utcza 40 sz. alatt, a Hungáriával szemben.

erre a célra Csikos Sándor elnöklésével a választmány kiküldött.

Az ülés néhány apróbb ügy elintézéséülán fél 8 kor véget ért.

Délutáni levél.

(Az emléktábláról.)

A nemzetünk történetében örökön emlékezetes 1849-dik esztendőben a szabadságharcz kormányja, az országgyűlés Debreczént avatták fel a magyarság szívének. Az osztrák zsoldosok által foglalva tartott Budapestről idemenekült le a téli fürgeteg közepete, melylyel együtt pusztították a hadi fürgetegek is. És mint ösmert: az öreg kollegium nagy termében, a bolthajtásos oratórinmban a nemzet gyűlés változó csapások között, de a nemzet iránti áldozatkész, önfeláldozó szent szeretetben nem csüggedve, Kossuth Lajos példája által lelkesítve ülésezett.

Az öreg, fehér meszelt terem a történet lapján megörökített nagyok szavától zendült vissza, kint a hőmezőkön az őrtálló honvédsapatok képezték önvédelmi szabadságharczunk erejét, de a dicső mozgalom lelke ez a fenkölt testület volt, melynek az emléket emléktáblával örökíteni meg, régi szándéka a kollegium ifjúságának. De az első alkalomkor, mikor még Dégenfeld József főkurátor, mint főispán is virágjában állott, hajótörést szenvedett a terv.

Ma ismét kérészóval fordul a kollegium nemes ifjúsága a kollegiumot kormányozó testülethez, melynek az élén gróf Dégenfeld József főgondnok áll, de kérészó szavát erősítette, sulyosbitotta a főiskolai tanári kar pártoló szavával, hogy engedjék meg az 1849. országgyűlés emléket és színhelyét márványtáblával örökíteni meg.

Ha most is elutasítják ezt a kérést, ha nemzeti történetünk jelvényeitől ma is sárga-fekete lázba esnek az illetők, akkor a legszigorubb bírálatot hívják és hogy érdemtelnek főiskolánk vezetésére, melynek termében egykor nem idegen kegyetleső, csuszómászó lakajok alattomos settegeése-sutogása morgott, de a hazamentő Kossuthéknak termékeny, az egész világon keresstül zugó szava csendült.

Szabad Hajdu.

NAPI HIREK.

Rákóczy-szobor Tokajban.

Derék, hazafias mozgalomról kapunk hírt Tokaj városából. A közgyűlés dr. Engel Jakab ügyvéd indítványára nagy lelkesedéssel elhatározta, hogy szobrot állít II. Rákóczy Ferencznek. A jövő évben lesz ugyanis kétszázadik évfordulója annak, hogy II. Rákóczy Ferencz, a tokaji vár ura, kibontotta a magyar szabadság zászlaját. Ennek a magyar történelemben a magyar szabadságra nézve oly nevezetes eseménynek az évfordulóját a legmélőbb módon akarja megünnepelni a Hegyalja lelkes kis városa azzal, hogy szobrot állít a nagy fejedelmnek, a szabadság uttörőjének. Tokaj ereje azonban gyöngye erre a nagy vállalatra. Az országhoz fordul tehát, a magyar közönséghez, országos gyűjtés útján akarja összetereíteni a Rákóczy-szobor költségeit.

Tokaj városa az egész nemzet nevében cselekszik most, amikor igyekszik jóvátenni a százados közönyt és szoborral akarja megörökíteni a Rákóczy nagyságát.

Reméljük, hogy Tokaj város felhívása megtalálja az utat a magyar közönség szívéhez! Hiszszük, hogy nemsokára állani fog az első Rákóczy-szobor!

Csokonai-születésnapja.

E hónap 17-én lesz Csokonai Vitéz Mihály születésnapjának évfordulója, melyet a nagy költő nevére elnevezett debreczeni irodalmi társaság: a Csokonai-Kör a költőhöz méltó módon óhajt megünnepelni. Ebben a fontos ügyben tegnap délután 4 órára választmányi ülést hívott össze a Csokonai-Kör, a melyen azonban, — oly kevesen jelentek meg, hogy ebben a fontos kérdésben nem határozta. Miután pedig a nevezetes évfordulói már nem sok idő van, az elnökség ez uton hívja fel a tagok figyelmét az e hónap 8-án, szombaton délután 4 órakor tartandó választmányi ülésre, melyen a fontos kérdésben feltétlenül határozni fognak.

Tanácsülés zárt ajtók mögött.

A legújabb eljárás a városházán: tanácsulást tartani zárt ajtók mögött. A kir. tanácsos érdemkeresztes Simonffy podeszta eszméje ez, melybe úgy látszik a tanács tagjai szívesen beleegyeznek. A mai tanácsülés folyt így le zárt ajtók mögött. Miért makacszkodott a polgármester, hogy a tanácsulást ne a rendes helyen tartásák, ahol jogosan a hírlapírók is megjelenhetnek,

miokból értesítette jóelőre hajdujával az összes tanácsnokokat, hogy a tanácsulás az ő hivatalos szobájában lesz, titok. De a tény az, hogy a tanácsos urak engedelmes báránycákhöz illően szót fogadtak és egyenként beszéltek a podeszta ur szobájába és ott zárt ajtók mögött, titokban tanácsot ültek. Mit tárgyaltak, miről beszélgettek olyan titokban, „mint tanács“ nem tudjuk. Meglehet, hogy a polgármester ur érzékenyebb dolgairól, pl. a kertészeti egyleti földekről, vagy talán a szeszüzletről tárgyaltak, de akármiről is volt szó, a tanácsnak a szervezeti szabályzat utasítása szerint nincs joga „titkos és zárt“ tanácsuléseket tartani. — A tanácsulések mindenkor nyilvánosak és törvénytelenül jár el a tanács, mikor ennek az utasításnak ellenére cselekszik. A főispán figyelmét hívjuk fel erre a legújabb polgármesteri önkényre, melyet, nehogy az meggyökeresedjék, mint sok más dolog a városházán, szó nélkül hagynunk nem lehet.

A munkás pénztár áldásai.

Rohamosan növekszik azoknak a száma, akik sietnek biztosítani maguk számára a munkáspénztár áldásait. Nagy arányu mozgalom indult meg a vidéken azon célból, hogy az Országos Gazdasági Munkás és Cselédségélypénztárt alkalma legyen megismerni minden szegény embernek, s hogy ily módon senkise maradjon tájékozatlanul ezen nemes emberbaráti intézményt illetőleg és senkise legyen megfosztva annak támogatásától tájékozatlansága miatt. Naponként vesszük a hírt az ország minden részéből, hogy minden valamire való községben értekezletet tartanak a munkáspénztár ismertetése céljából. Ezen értekezlet népes volta és a lelkesedés, amelylyel mindenki, kinek ez módjában és tehetségében áll, a munkáspénztár működését elősegíteni igyekszik, biztos reményt nyújt arra, hogy rövid idő alatt minden jóra való gazdasági munkás és földmivelő tagja lesz a munkáspénztárnak.

A hortobágyi zsandár laktanya átvétele.

A hortobágyi zsandárlaktanya hivatalos átvétele tegnap történt meg. A város részéről Aczél Géza főmérnök, Király Gyula és Körner Adolf tanácsnokok, a csendőrség részéről gróf Csáky százados és Szarka főhadnagy voltak jelen. A bizottság több hiányt állapított meg, melyeknek helyreállítását a város megbízottai megígérték annál is inkább, mert ezeknek a hiányoknak a pótlása a vállalkozót terheli, itől a város az épületet még nem vette át. A bizottság a megígért hiányok teljesítésének feltétele mellett a laktanya épületét átvette.

Mihalovits J. gyógyszerháza a „Kigyóhoz“ Debreczen, főtér, a városházzal szemben.

Ajánlja a teljesen fémmentes s kiváló jóhatású „MOLLITERGIN“ arcz s kézbőr finomító szépitő szerét, mely folyadék amíg ártalmatlanságra nézve teljesen egyezik a vaselin s glycerinnel, hatásra nézve azokat jóval felülmúlja. Hatása gyors és biztos! — A szelkifujta arczot vagy kezeket a legrövidebb idő alatt fehérré, puhává s üdévé teszi s poudert alá is i en ajánlható. Mint bőrápoló szer páratlan! **Egy üveg „Mollitergin“ ára 1 kor.**

A betörőkirály elfogatása.

Gáspár Lajost, az ismert magyar betörőkirályt a kassai kir. ügyészséghez érkezett távirat szerint Hannoverben letartóztatták. Végre sikerült a legzsensialisabb magyar betörőt elfogni, aki számtalan raffinált betörése révén méltán tett szert a magyar betörőkirály névre. Alig van város, ahol Gáspár meg nem fordult volna. Kassa, Budapest, Szeged, Debreczen, Nagyvárada, Pozsony, Pécs és Miskolcz városok után Arad volt a betörőkirály utolsó állomása. Itt ez év január havában a nevezetes Kintzig féle betöréses lopást követte el, mely alkalommal mintegy 250.000 korona értékű értékpapírt vitt magával a betörő. Ezuttal azonban elhagyta a szerencséje, mert Gáspárt Budapesten letartóztatták s a kassai fogházba szállították. Innen azonban a legszigorubb ellenőrzés dacára február hó 21-én szinte hihetetlenül vakmerő módon megszökött. A megindított nyomozás mind- ezideig sikertelen maradt, míg végre a hannoveri rendőrségnek sikerült a nagystilű betörőt egy ottani kurtakocsmában elfogni. Gáspárt újból Kassara fogják szállítani.

Gazdák és cselédekről.

Elvi jelentőségű és nagyfontosságú határozatot hozott a közigazgatási bíróság a gazdáknak cselédjeikkel szemben, ezek betegsége alkalmával fennálló kötelezettségükre vonatkozólag. Egy konkrét esetben ugyanis kimondotta, hogy a gazda cselédje után minden esetben tartozik a kórházi költségeket 30 napon át fizetni. Fennáll tehát a gazdának ezen kötelezettsége még akkor is, ha cselédjét a kórházba szállítást megelőzőleg már a lakásban gyógyították és pedig tekintet nélkül arra, hogy az otthon való gyógykezelés mennyi időt vett igénybe. Ez elvi jelentőségű határozatot a közigazgatási bíróság azzal indokolja, hogy az 1898. évi 21. t. cz. 5. §-a a gazdát a kórházi költség viselésére kötelezi. Nem tekinthető e kötelezettség teljesítésnek e határozat szerint az a körülmény, hogy az illető cseléd már megelőzőleg rendes orvosi ápolásban részesült, de nem kórházi ápolásban. Ez a határozat is nagy mértékben ösztönzi a gazdákat arra, hogy cselédjeiket minél előbb beirattassák az Országos Gazdasági Munkás és Cselédsegélypénztárba, mert ez esetben akár saját lakásukon, akár a kórházban ápolatták cselédjeiket, a felmerült költségeket csak előlegezniük kell, mert a pénztár, ha a cselédet nem a gazda hibájából érte a baleset, ezen költségeket mindenkor megtéríti. Saját magán segít tehát az a gazda, a ki cselédjeit a munkáspénztárnál biztosítja.

Az ikrek.

Miskolczon volt sokáig üzleti szolgáló egy debreczeni magyar. A minap hazaké- szült a patriájába.

Elbandukol szépen az állomásra feleségével és gyerekeivel s a három legfiatalabb számára fél jegyet kér.

— Aztán hány évesek? — kérdi a pénztárnok gyanakodva.

— Kilencz évesek együttvéve, kérem alássan. Hármaz ikrek azok.

— Csakugyan derék gyerekek! — szolt a pénztáros. — Aztán hol születtek?

— Peti Csabán született, a Gyuri Miskolczon, a Miska pedig Nagyváradon, — feleli büszkén az apjuk s ezzel aztán el is játszotta a féljegyeket.

Eljegyzés.

Ippen J. József, helybeli nagykereskedő jegyet váltott Rosner Adél kiasszonnyal Apatinban.

Szerencsétlen álom.

Egy szegény pocsaji legény tragikus álmáról írunk hírt nekünk. K. Juon jámboréletű, istenfélő fiú minap hajnalban ujjongva ugrott ki az ágyból s örvendező lármájával föllarmázta a hazanépet.

— Édes apám, édes anyam ni mit álmodtam!

A legény kapát ragadott s az ajtó sarkában vad sietséggel kezdte fölhányni a földet.

— Itt van egy láda — sugta lángoló szemekkel fölriadt szüleinek — abban a ládában kincsarany. Temérdek pénz, ezer meg ezer forint! Én leszek az első gazda Pocsajban!

A fiú sebtben felöltözködött s nagy hajcizhóval járta be a falut, minden portan hirdetve szerencsését. Aztán a vásárra ment s egész falka malacot vett egy gazdától. Mikor fizetésre került a sor, előczibálta a keszkenőjét s elkezdett számlálgatni, mintha pénzt olvasna, ami persze nem volt egy fityingnyi sem a lendőben. A szerencsétlen fiú viselkedésével csakhamar elárulta, hogy a lelke eborult. Most megfigyelik szegényt. Az orvosok azt hiszik, hogy elmebaja nem gyógyíthatatlan.

Debreczen legtöbb adófizető polgárai.

A városi tanács a következő hirdetést teszi közzé: A törvényhatósági bizottság legtöbb adót fizető tagjainak (virilisek) névsorát az 1886. évi XXI. t. cz. 25. §-sa alapján minden évben az igazoló választmány állítja össze, s illetve igazítja ki és ugyan-ezen törvény 26. §-sa szerint a sorrend megállapításánál az állami, felekezeti, törvényhatósági és magánintézetek tanarai, a tudományos akadémiák tagjai, az akadémiai művészek, a folyóirat és lapszerkesztők, a lelkészek, az ipar- és kereskedelmi kamarák bel- és külső tagjai, ugyszintén a magyar-állam területén érvényes oklevéllel bíró tudorok, tanárok, ügyvédek, bírák, orvosok, mérnökök, épi észek, gyógyszerészek, sebészek, bányászok, erdészek, gazdászok, gazdasztek és állatorvosok összes egyenes állami adója kétszeresen számítható; továbbá férj, vagy atya államadója a nő, valamint a kiskorú gyermekek államiadója is beszámítandó, ha a nőnek, vagy a kiskorú gyermekeknek vagyonát kezeli. — Ehez képest értesítetik a város érdekelt lakossága, hogy a legtöbb adót fizetőknek hivatalos kimutatása, Vecsey Imre tanácsnok, tb. főjegyző hivatali helyiségében (Városház 1. emelet 7-ik sz. szoba) a folyó 1902. évi november hó 3-dik napjával kezdődő 8 napi közszemlére kitétetni rendeltetett, s ott az megtekinthető; e ha az illetők ezen névjegyzék ellen felszólalni kívánnak, és illetőleg adójuk kétszeres beszámításának kedvezményét a jövő 1903. évre igénybe venni óhajtják: e végett ugyanezen hivatalos helyiségben ülésező igazoló választmány előtt a folyó 1902. évi november hó 11 és 12 napjain délelőtt 9—12, és délután 3—6 óráig előszóval, vagy írásban jelentkezzenek és jogosultságaikat igazolják, mivel későbbi felszólalások figyelembe vételni nem fognak.

Falb jóslata novemberre.

A hónapok elején szinte önkéntelen is eszébe jut az embereknek Falb, annyira megszokták már jóslatát. A november hónapra szóló jóslata nem valami bizalomgerjesztően kezdődik. Falb tanár a hónap első

felére száraz időt jósol nov. első napja kivételével, amelynek Falb szerint esővel kellett volna ránk köszönteni. Falb szerint havazások csak e hó negyedik hetének elejére várhatók kiterjedtebb mértékben. A hőmérséklet ngyobbbrészt a normálison felül áll. az utolsó hét elejének kivételével, amikor néhány napig nagy hidegek járnak. Kiterjedtebb esőzések csak a hó utolsó napjaiban lesznek.

A szerencse olyan, mint a lidércz.

Az emberek gyarlósága abban tünik ki, hogy a szerencséjüket egész életükön át ott keresik — a hol nem alálják. A szerencse olyan, mint lidércz, maga mutatja meg magát, csak észre kell venni. De aztán meg is kell fogni, a meddig a fénye világít, addig kell kaparni utána. A legutóbbi sorsjátékban a legnagyobb nyeresemény, a 600000 koronás jutalom, a Wolf Hugó bankháza által eladott $\frac{8}{10}$ beosztású sorsjegyre esett és így ezen leg-zerencesébb fölarusító egyszerre nyolcz szegény embert tehetett boldoggá. A hova a szerencse egyszer be tette a lábát, ott jó ideig meg is szokott maradni, kísérelje meg tehát mindenki a szerencsését és rendeljen osztálysorsjegyeket Wolf Hugó bankházában. Budapest, Bálvány-utca 10. Az új tervszerinti, 5000 nyereseménnyel szaporított XI. sorsjáték első osztályának huzása már 1902. évi november hó 20. és 21-én tartatik meg. A sorsjegyek ára: egy egész 12 K., egy fél 6 K., egy negyed 3 kor., egy nyolczad 1 K. 50 fillér.

Távirat.

A képviselőház ülése.

A „Debreczen“ eredeti távirata.

Budapest, 1902. nov. 4.

A képviselőház a szünet óta ma tartotta első ülését. — Napirenden az indennitás volt. Nagy érdekű beszédet mondott **Kossuth Ferencz**. Az indennitás a bizalom kérdése. A kormány pedig nem érdemli meg a bizalmat.

Széll nem tartja meg a paktumot, a kvótát folyton királyi döntésekkel intézteti el; a póttartalékosok javaslatát visszavonják ugyan, de még rosszabbat akarnak helyette előterjeszteni, felakarják emelni az ujonczjutalékot. (Mozgás a szélsőbaloldalon.)

Rákosi Viktor: Csak azt merjék megtenni!

Bakonyi Samu: Csak próbálják meg!

Kossuth Ferencz folytatva beszédét szemére veti a kormánynak, hogy a civillistát is felakarja emelni akkor, mikor az ország szegényedik.

Nagy érdeklődés mellett fejtegeti ezután, hogy Széll Kálmán elcsavarta az 1899. 30 t. cikket, melyben világosan benne van, ha 1902. év végéig a kiegyezés létre nem jön, az önálló vámterület következik be.

Az ülést folytatják.

Széll Kálmán üdülni megy.

Bp. A Neues Pester Journal írja, hogy széll Kálmán maga és családja részére Livádiában hat hétre lakást keres.

SZÍNHÁZ.

Műsor :

Kedden bérlet „C“ Ádám és Éva.
Operette.
Szerdán bérlet „A“ Ádám és Éva.
Operette.
Csütörtökön bérlet „B“ Rejtett arcz.
Vigjáték.
Pénteken bérlet „C“ Virágfakadás Vigjáték, Parasztbeesület. opera.
Szombaton bérlet „A“ Rosenkranz és Gúldenstern. Vigjáték.
Vasárnap délután bérletszünetben : Szombatosok. Szinmű.
Este : bérletszünet Csókon szerzett végénv. Énekes bohózat.

Ifjúsági előadások.

(Másvi és nálunk.)

A Szeged és Vidéke alább következő cikkekben nevezetes mozgalomról értesülünk. Szegeden ifjúsági előadások rendezését tervezik és mivel Debreczenünk is egyike a legnagyobb diákvárosoknak, nem tartjuk hiába valónak itten is ösmertetni az eszmét, melyről ezeket írja a szegedi laptárs :

A szegedi tanárok kara már megtartotta első értekezletét a Janovics - Jenő által felszínre vetett ifjúsági délutáni előadások dolgában. A tanárok ezen értekezletükből Hegedüs Palnak, az allami főreáliskola kitűnő irodalom tanárának vezetése alatt bizottságot küldtek ki, az előadandó darabok megválasztására.

Mint már volt alkalmunk megjegyezni kiváló jelentőséget tulajdonítunk ennek a színházi ujtásnak, mert ebben a legeszményibb irodalmi, művészeti és erkölcsi tekintetek érvényesülhetnek. Hiszen a darabválogatókat nem köti az, hogy vajjon az illető színmű olyan e, mely ujságánál, különösségénél fogva nagy pénztári sikereket előidézésre alkalmas e, hanem tisztán azt kell tekinteniök, hogy a magyar színi-költészet s a külföldi legderekasabb alkotásokat mely színpadi művek fogják legméltóbban képviselni.

A kiküldött bizottság oly férfiakból áll, a kik - előre tudjuk - a lehető legjobb sorozatot fogják összeállítani, s tekintettel lesznek nemcsak a színművek valódi becsére, hanem azoknak ugyszólván történelmi és irányok szerinti elrendezésére is.

A színpadi művészet terén a dráma a legértékesebb, mely magában foglalja a tragédiát és a vigjátékot is, a dalmű inkább a zeneköltészet terére tartozik s az énekes játék valami alsóbbrendű középfaj az opera és vigjáték között, míg a bohózat a vigjáték vásári válfaja, mely a valódi művészet előtt nem bír megállani.

Ennélfogva az ifjúsági sorozat is főként drámákat fog felölelni, az operákat teljesen mellőzni kell s mellőzendők a bohózatok és énekes játékok is. Azt hisszük továbbá, hogy a magyar színműirodalom legjelesebb alkotásai mellett be kellene mutatni egynehány külföldi nagy művet is.

Az ifjúsági előadások értékét nagyban fokozni fogja az, hogy az előadások előtt tanaraink legjelesebbjei előadást fognak tartani a darabokról.

Ezek az előadások bizonyára irodalmi és kritikai színvonalon fognak mozogni s oly kiegészítő részei lesznek az előadásnak,

melyeket a nagyközönség is élvezettel fog hallani.

A dráma barátai, a kik a komoly, magas színvonalu, széles áttekintésű bírálatokat és ösmertetéseket is szeretik, valóságos ünnepnapoknak fogják tekinteni ezeket az ifjúsági előadásokat s megfogják tölteni a színházat. Azt pedig minden jóslat nélkül is előre jelenthetjük, hogy ez az - egyelőre 12 előadásra tervezett sorozat lesz a színházunk ideai tevékenységének legértékesebb része.

KÖZGAZDASÁG.

A száj- és körömfájásról

A magyar jószág tartó gazdákön igazi Isten ostora a száj- és körömfájás, mely egész vidékek jószág forgalmát teszi tönkre. Azért hasznos kiadványa a földművelésügyi miniszternek az „Utmutatása a ragadós száj- és körömfájás elleni védekezésre és ezen betegség gyógyítására”, melynek közérdekű adatait ime teljes egész részletében közöljük és ajánljuk ezt a gazdákön.

A ragadós száj- és körömfájásról

eredő károk rendkívül súlyosan érintik a gazdát, mert nemcsak hogy a beteg állat a betegség alatt lesóványodik, a tejelése csökken és az igavonó állatok munkára nem használhatók, de következménye ezen betegségnek az is, hogy a külső országok azon helyéről, a hol ezen betegség föllepett és az ezzel szomszédos közsegekből, gyakran pedig az egész járásból a hasított körmü állatok bevitelét kitiltják, nehogy a betegség hozzájuk is bevitessék. Azt pedig könnyű elképzelni, hogy ha nem lehet a külső országokba valamely állatfajt kivinni, akkor annak az állatfajnak az ára esökken a mi pedig még nagyobb kár a gazdának, mint az, ha ökreit 1-2 hétig nem tudja befogni igára, vagy teheneit nem tudja megfejni.

(Mi a ragadós száj- és körömfájás ?)

A ragadós száj- és körömfájás, mint a neve is mutatja olyan betegség, mely az egyik szarvasmarháról, juhról, kecskéről, sertésről vagy bivalyról vagyis az ugynevezett hasított körmü beteg állatról a másikra is átragad. De a neve azt is mondja, hogy leggyakrabban a száj- és valamelyik lábön, esetleg mind a 4 lábön a körmök is megbetegednek, vagy csakis a körmök lesznek betegek. Erre a betegségre talán valamennyi ragadós betegségek között legjobban ráillik a „ragadós” szó, mert tenyleg a hazánkban ismert ragadós állati betegségek között ez a legragadósabb, úgy hogy a mely istállóba, vagy gulyába, vagy csordába beveszi magát, ott rendszeren az állatok legnagyobb része megbetegszik.

Sok gazda tagadja, hogy a száj- és körömfájás ragadós és azt mondja, hogy azt a mérges harmat, vagy az ugynevezett mésharmattól kapja meg a szarvasmarha, sertés, juh, kecske, vagy bivaly.

A harmat, mint ilyen egymagában ártalmatlan, mert a földön ez a legtisztább víz, ha tudniillik a levegő is tiszta. A harmat azonban betegséget is foglalhat magában, ha a legelőn vagy tarlön beteg állat legelt, vagy járt. Mert tudni kell, hogy a ragadós száj- és körömfájás csirája bent van a ragadós száj- és körömfájásban beteg állat nyálában, a szájból vagy a körmei közül kifolyó genyben, esetleg a tejében is. Ezt az állat elhullatja az istállóban, a legelőn, a tarlön, az uton, az etető vályuban, az itató vödörben stb., egyszóval mindazon

helyeken, a hol a beteg állat megfordul. Ha azután az egészséges állat ilyen helyekre kerül, a betegséget az egészséges állat is megkaphatja, mert a legelőn vagy a tarlön levő tüskés növények, szőrös füvek, gabonacsutka stb. fölsebzik a körömágyat vagy a körmök között levő finomabb bőrt és ezek a növények a betegség csiráját úgy baltják oda, mint az orvos az ő tüjével a kis gyermek bőre alá a himlő csiráját.

Ez az egyik módja annak, hogy az állat a betegséget megszerezze. De ezenkívül lehet sok más módja is. Így el lehet vinni a betegséget egyik helyről a másikra ruhával, eszímával, kézzel, tejjel, takarmánnyal, vakaróval, kefével, istállósöprűvel, stb. De at is lehet ojtani egyik állatról a másikra.

Ezen betegséget csak a hasított körmü állatok kapják meg. Ezek közül legkönyebben a szarvasmarha, már, ritkábban a sertés, juh és kecske, és még ritkábban a bivaly de azért 5 évvel ezelőt hazánkban a bivalyokon is tapasztalták az állatorvosok. Más állatokra ez a betegség nem igen ragad át. Az ember azonban megkaphatja, különösen tehének nyers tejével.

A betegséget gyakran az elmondottak után kapja meg az állat, de ezeknél sokkal veszedelmesebb, az ha egy beteg állattal összeszagosol, egy jászolyból eszik egy edényből vagy vályuból iszik, beteggel nyal, egy szóval, ha a beteggel bármi módon érintkezik a még egészséges állat.

(Miól lehet a ragadós száj- és körömfájást felismerni ?)

Ha a fertőzött állaton betegség tünete még nem mutatkozik, akkor a gazda nem ismeri meg. Mert tudni kell, hogy ha valamelyik állat belégzés, vagy máskepen megszerzi a betegség csiráját, a betegség nem azonnal tör ki az állaton, hanem csak leggyakrabban etöl számított 3-ik vagy 5-ik napon, de ritka esetekben később is kitörket. Másfél napnál rövidebb és 5 napnál hosszabb ideig csak kivételes esetekben szokott ez az ugynevezett lappangás tartani.

Az első tünet, a mi az állaton fellep, a láz, akárhol is szerezte meg az a betegséget, akár a szájában, akár a körmén; ez a láz különösen fiatal állatokon igen magas (40, 41 fok is), idősebb állatokon alacsonyabb, de rendszeren csak addig tart, míg a hólyagok kifejlődnek, azután leszáll.

Azután a szájban vagy a körömágyon vagy a körmök között, esetleg mind a két helyen, szarvasmarhánál gyakran a tőgyön és néha a szutjyakon (fényszájon), sertésenkül az orrmányon is rendszerint borsónagysggu, egész diónagyságu, eleinte tiszta, később genyes, piszkos fehér (sárgásfehér) hólyagok emelkednek ki, ilyenkor már az állat nem igen szívesen eszik, csámcsog, bőven nyálazik s ha a lába is fáj gyakran fekszik.

Ezen hólyagok nemsokára felfakadnak helyökön egyenetlen, csafatos szélű, vörös fekélyek (sebek) maradnak, melyek azonban néhány nap alatt gyógyulnak, úgy hogy egy helyen, pl. a szájban fejlődött betegség, ha az jól gyógyittatik, többnyire 6-8 nap alatt gyógyul. Ennyi idő alatt gyógyul a lábön fejlődött betegség is, ha pontosan az állatorvos utasítása szerint gyógyítja a gazda.

Ha már a betegségnél hólyagok is fejlődtek, a gazda is könnyen felismerheti a bajt.

(Folyt. köv.)

CSARNOK.

Vaterloo.

Eckmann—Chatrián elbeszélése után fordította: ifjabb Móricz Pál.

Ugy öste hét és nyolcz óra között a nagy messzeségből, mintha ágyudörgés morajlott volna. Némelyek így vétekedtek: — Ez csakis menydörgés . . .

Mások szerint:

Ágyuzás ez.

Sok, a csapatjától elszakadt katona csapatot utánunk. Nyolcz órakor értünk Quatra Brasba. Ez mindössze két hazból áll.

Egymással átellenben fekszik a két ház azon a helyen, a hol a Nivelles és Namur, a Brüsszel Aharlerovi felé vezető utak keresztezik egymást. Ezek a házak dugig voltak sebesültekkel. A tábornagy itt az angolokkal vívott iszonyatos csatát. Az angolokat tartóztatta, nehogy az általunk szorított és hajszolt poroszoknak segítségükre siethessenek. Huszezer emberrel támadt negyvenezer angolra. Azonban Clouiter Miklós, a cserző varga ma is azt vitatja, hogy a tábornagnak feleseregével a poroszokat kellett volna megtámadni, mintha bizony nem elég nehéz feladat lett volna az angolokat feltartani, vissza szorítani.

Akadnak ilyen emberek, a kik mindent kicsinylenek, pedig ha parancsnokságot kívánának rájuk, már egy kaplar négy legénygel megszalajtaná szájhős uramékat.

Lent az árpa és a zabföldéken mindenfelé holttestek hevertek. Az uton kinyújtóztatva itt láttam először piros kabatosokat.

A kapitány állj vezényelt. Egyedül lépett a jobbsó oldali házba. Mi jöideig ácsorogtunk a szakadó esőben, míg nem kilépett a kapitányunk, de Danszelot hadosztály tábornokkal együtt. A tábornok nevetett. Azt nevette, hogy a helyett mi a Grouchy-féle hadtestet követtük volna Namur felé, a további parancsnok kimaradása miatt Quatre-Brasba tévelyegtünk. Egyidejűleg azt a parancsot kaptuk, hogy, további késedelem nélkül, meneteljünk tovább.

Ugy éreztem, hogy már ledobbanok. Pedig hát még mikor a máh havonatot utólértük, csak akkor következett az igazi hadd ej hadd, mert az utról leszorultunk a vetés földekre és mennél inkább beljebb haladtunk, annál inkább süppedeztünk, ragaszkodtunk az alázott kövér földbe.

(Folyt. köv.)

Rosenthal malomban
megnyilt az

olaj malom!

Készít tőkmagból, napraforgó, repce és kenderből

a legjobb olajat.

Az őröl malomban sima, szitált és pille őrleést, tengeri és árpa darálást a legjutányosabb árban gyorsan elkészítve. Olajmagvakat a legmagasabb napi árakon vásárolok.

Tisztelettel

Rosenthal Dániel.

60 hectoliter

jó minőségű

idei termésű

BOR

eladó

Budaházy Szilárd

hajdusámsomi lakosnál.

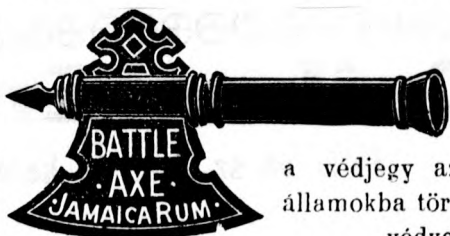
Kerüljük az értéktelen Rum hamisítványok vásárlását.

Esenciák ártalmasak az egészségre. A Battle Axe Jamaica Rum mint

Jamaica Tea Nectar

ismeretes. Az üvegek töltését a cég személyesen ellenőrzi.

A. A. Baker & Co London E. C.

a védjegy az összes államokba törvényesen védve.

Debreczenben kapható Csanak József, Geréby Fülöp utódai, Kontsek Géza, Komlóssy Lajos fűszeg és csemege kereskedéseikben.

9965. sz.

1902. tkv.

Árverési hirdetmény kivonat.

A debreczeni kir. tsvszék, mint tkvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Heinrich Dezsőné Kiss Julianna végrehajthatónak, Kis Sándorné mint kiskoru gyermekei gyámja elleni végrehajtási ügyében a debreczeni kir. tsvszék, a debreczeni kir. Járásbíróság területén lévő a debreczeni 2984. sz. tkvben A. + 3196 hrsz. a felvett ingatlanok Kis Sándor néven álló $\frac{5}{11}$ részére 1711 korona 65 fillérben megállapított kikiáltási árban a végrehajtási árverés elrendeltetvén, annak fogantatására határidőül 1902. évi november hó 21 ik napjának d. u. 3 órája e kir. tsvszék árverési termében kitűzetett.

Kikiáltási ár a becsár, azonban az árverésre kitett ingatlan szükség esetén a kikiáltási áron alul is elfog adatni.

Az árverelni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 %-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letenni avagy az 1881. LX. tc. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű előmervényt a kiküldöttnek átadni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. tsvszék, mint tkvi hatóságnál és Debreczen város rendőrségénél tekinthetők meg.

Kelt a depr. kir. tsvszék mint telekkönyvi hatóságnál 1902. auguszt. hó 16-án.

Harsányi Gusztáv
kir. tsvszéki bíró.

Az Uj Szőnyegház-ban

Kossuth-utca 11. sz. Zádor-ház óriási választékban kaphatók:

Futó és pamlag szőnyegek,

Ágy és asztalterítők,

Butor szövetek,

Kocsi és lótakarók

Plüs-, szövet és csipkefüggönyök,

Plüs és flanel takarók,

Linoleum,

Bőr és viaszos vásznak,

Remek pamlagtakarók

és

Csipke Storok.

2.

Árverési hirdetmény.

A néhai Rácz András és Reizinger Paulina örökösei tulajdonát képező debreczeni 629. számú telekjegyzőkönyvben 651. helyrajzi szám alatt felvett Rákóczy-utca 14. sorszám alatti házastelek, melynek kikiáltási ára 24000 korona.

Ugyanazon számú tkvben 6162 hrsz. alatt foglalt ondódi szántóföld, melynek kikiáltási ára 6000 korona.

Ugyanazon számú tkvben 9885 hrsz. alatt felvett ujosztású szántóföld kikiáltási ár 4000 korona.

Az ujfehértói 1130 számú betétben A I. alatt felvett 27 hold 808/1600 □-öl külsőség, melynek kikiáltási ára 14000 korona.

Végül a bökönyi 213, 215 és 400 számú betétekben foglalt összes ingatlanok és pedig az ugynevezett „Bökönyi uri tag” melynek kikiáltási ára 13500 korona, valamint az ugynevezett „bökönyi mieske”, melynek kikiáltási ára 29600 korona önkéntes árverésen elfognak adatni.

Az árverés megtartására határidőül 1902. évi november hó 17. napjának d. e. 9 óráját — közjegyzői irodámhoz — Szent-Anna-utca 7. szám tűzöm ki, s erre a venni szándékozók azzal hívom meg, hogy az ingatlanok a kikiáltási árakon alul el nem adatnak s hogy az árverési egyéb feltételek a hivatalos órák alatt irodámban megtekinthetők.

Debreczen, 1902. november 1.

Lestyán Adorján
kir. közjegyző.

Aki utazó bundát, szörme saccot, lábzsákot, téli felöltőt, csizma nadrágot, gazdász kabátot, téli öltönyt beszerezni óhajt, saját érdekében kérem előbb

legnagyobb debreczeni ruha áruházat,

ahol csakis a legjobb minőségű áruk tartatnak raktáron, megtekinteni.

NEUMANN M.

cs. és kir. udzari szállító.
Debreczen, piacz utca 49.
a m. kir. postával szemben.

12-4

Játék kártya készítményeinknek

gyári raktárát

és egyedüli képviselőnk, Debreczen és vidékére

Szent-Királyi Tivadar ur

dohány és szivar nagyárujában adtuk át, a hol minden készítményünk eredeti gyári árban kaphatók.

Teljes tisztelettel

Piatnik Nándor és Fiai

budapesti első magyar játék kártya gyárosok.

Boros Testvéreknel

divatos női ruhakelmék, selymek, téli kendők és velezek a versenyben létező legolcsóbb árakban. Maradékok féláron.

Ifj. Widder Sámuelnel

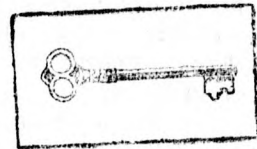
(Piacz-u. 75. a kereskedelmi bankkal szemben) naponként friss virstli, husfelvágott különlegességek valamint borok és mindenféle szeszes italok kis mennyiségben is kaphatók.

Schicht-szappan

szarvas vagy kulcs

jegygyel

Legjobb, legkiadósabb és azért a legolcsóbb szappan.

Mindenütt kapható!

12-4

Csikes Ernő férfi szabó

Fötér 58 sz. Ipar és kereskedelmi bankpalota.

Készít uri, polgári, katonai, papi és mindenféle

egyenruhákat

a legújabb divat és szabás szerint, — állandó raktár **kitűnő minőségű** külföldi és hazai kelmékből.

A n. e. közönség szives pártfogását kérve,

tisztelettel **CSIKES ERNŐ.**

ZSEBKENDŐ

Szines szövött vászon zsebkendő	1 tuczat	1,50, 2.—, 2,50, 3.— frt
Szinnyomatu	1	2,50, 3.—, 3,50, 4.—, 5.—
» női á jour »	1	3,50, 4.—, 5.—, 6.—, 7.—
» férfi á jour »	1	4,50, 5.—, 6.—, 7.—, 8.—
Szines szövött á jour vászon	1	3.—, 4.—, 5.—, 6.—, 7.—
Angol színnyomatu női batiszt	1	—, 1,50, 2.—, 2,50, 3.—
» férfi »	1	2.—, 2,50, 3.—, 3,50, 4.—
Fehér női és férfi egy és több á jour vaszon zsebkendő	1	3.—, 4.—, 5.—, 6.—, 8.—
Gyermek	1	—,40, —,80, —,80, 1.—, 1,50

Fehér szegetlen vászon zsebkendő 1 tuc. 2 frt és felj., minden árban
Fehér és szines franczia különlegességek 10 frt és feljebb, minden árban. — Ha a zsebkendők a várakozásnak meg nem felelnének, szívesen kicseréltetnek.

Zsebkendő-különlegességek

gyári raktára:

Budapest, VI., Uj-utca 7.

Mészáros Miklós

a magyar kir. szabad. osztálysorsjegyek főelárusítója

Budapest, VIII., József-körút 22-24,

ajánlja a m. kir. szab. osztálysorsjegyek főárujából való közvetlen beszerzését eredeti árakban:

$\frac{1}{8}$ 1,50 $\frac{1}{4}$ 3.— $\frac{1}{2}$ 6.— $\frac{1}{1}$ 12.— korona.

Megrendeléseket czélszerűségéből postautalványon kérem

Kuzás már november hó 20 és 21-én.